

C91 – WER10

Zitting 2000-2001

14 februari 2001

HANDELINGEN

COMMISSIEVERGADERING

COMMISSIE VOOR ECONOMIE, LANDBOUW, WERKGELEGENHEID
EN TOERISME

Vraag om uitleg van de heer Jos De Meyer tot mevrouw Vera Dua, Vlaams minister van Leefmilieu en Landbouw, over de werking van een grondbank op de Linkerscheldeoever en in Kruibeke

Commissie voor Economie, Landbouw, Werkgelegenheid en Toerisme

Woensdag 14 februari 2001

VOORZITTER : De heer André-Emiel Bogaert

– *De vraag om uitleg wordt gehouden om 14.06 uur.*

Vraag om uitleg van de heer Jos De Meyer tot mevrouw Vera Dua, Vlaams minister van Leefmilieu en Landbouw, over de werking van een grondbank op de Linkerscheldeoever en in Kruibeke

De voorzitter : Aan de orde is de vraag om uitleg van de heer De Meyer tot mevrouw Dua, Vlaams minister van Leefmilieu en Landbouw, over de werking van een grondbank op de Linkerscheldeoever en in Kruibeke.

De heer De Meyer heeft het woord.

De heer Jos De Meyer : Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, geachte collega's, de beslissing die de Vlaamse regering heeft genomen voor het zomerreces was niet van die aard om eindelijk duidelijkheid te scheppen voor de bewoners van het polderdorp Doel. Integendeel, ze blijven zitten met levensgrote vragen. De ene partij kon ongestoord verklaren dat Doel moet blijven, terwijl anderen erop wezen dat vanaf 2007 de haven toch verder uitgebreid kan worden ten koste van de woonkern Doel.

Het sociaalbegeleidingsplan wordt ondertussen uiteraard verdergezet. Het budget voor onteigeningen in 2001 is zelfs gevoelig opgetrokken. Aankopen in der minne en onteigeningen gaan geruisloos verder. De landbouw moet verder plaats ruimen voor havenuitbreiding. De beloofde grondbank is ondertussen nog steeds niet operationeel. Enkele jaren geleden startten de VLM en de ALT hierover een studie. Bij mijn weten liggen de resultaten reeds maanden in een of andere schuif bij de minister.

Mevrouw de minister, wat is de stand van zaken in het dossier van de beloofde grondbank op Linkeroever ? Hoe zal de grondbank functioneren ? Wie beheert de grondbank ? Wat is de vraag en het aanbod van gronden ? Essentieel is uiteraard de termijn van de pachtperiode. Om welke termijnen gaat het ? Kunnen de landbouwers hun bedrijf in het havenuitbreidingsgebied aanpassen of moderniseren ? Het gaat hierbij om het vervangen van uitgeleefde stallen, het bijbouwen van een nieuwe loods, enzovoort.

Ook in Kruibeke hebt u een grondbank beloofd. Ondertussen werden de eigenaars verwittigd, en de onteigeningen en aankopen van gronden gaan binnenkort van start. Vruchtbare weiden en landbouwgronden worden vervangen door een moeras want bij elk hoogtij van de Schelde zullen de polders onder water staan. Wanneer, hoe en met welke mogelijkheden wordt de beloofde grondbank operationeel ?

De voorzitter : De heer Stassen heeft het woord.

De heer Jos Stassen : Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, geachte collega's, het siert de vraagsteller dat hij de zaken zo duidelijk naar voren brengt en een goede samenvatting geeft van bepaalde aspecten van het dossier. Hij weet echter ook dat het probleem iets ingewikkelder is, zowel in Kruibeke als op Linkeroever. De wet-Chabert en de regeling inzake de afgebakende gebieden spelen daarin een rol.

Mijnheer De Meyer, wat u een havenuitbreidingsgebied noemt, is binnen het gewestplan een zeehavengebied voor tijdelijk agrarisch gebruik. Men moet wat dat betreft een aantal zaken verduidelijken. Er is een spanningsveld tussen de belangen van de haven en de maatschappij die de gronden beheert enerzijds en de landbouwers anderzijds. Die maatschappij is u niet onbekend, want partijgenoten van u bekleden er enkele verantwoorde-

Stassen

lijke posities. Via de VLM kan men bepaalde maatregelen treffen.

Het verhaal over het moeras begint me de keel uit te hangen. In het gecontroleerd, gereduceerd getijdengebied overstroomt bij elk hoogtij een deel van de polder. Of dat gebied al dan niet moeras wordt, zullen we wel zien. Het gaat om minder dan één derde van de daartoe aangewende polder, namelijk het kleine deel dat in de deelgemeente Kruibeke ligt, en niet over de stukken in Bazel en Rupelmonde. Als men het heeft over de landbouw die moet verdwijnen, dan gaat het enkel over het gedeelte aan de polder in Kruibeke.

Mevrouw de minister, het is belangrijk dat men zo snel mogelijk duidelijkheid creëert over de oplossingen die in de Kruibeekse polder mogelijk zijn. Men moet nagaan of de groundbank een uitweg kan bieden. Ten slotte moet men zeggen of er nog plaats is voor de landbouw in het gecontroleerd overstromingsgebied van Kruibeke. De tijd dringt.

De voorzitter : Minister Dua heeft het woord.

Minister Vera Dua : Mijnheer de voorzitter, geachte leden, we zouden dit onderwerp eens ernstig en met alle bevoegde ministers in deze commissie moeten behandelen. Voor de opmaak van een herstructureringsaanbod voor de landbouw is op vraag van de Vlaamse regering een voorstel uitgewerkt door een werkgroep bestaande uit de sociaal bemiddelaar, een afgevaardigde van de Maatschappij voor Grond- en Industrialisatiebeleid en ambtenaren van het Aankoopcomité, de afdeling Zeeschelde van de administratie Waterwegen en Zeewezen, de administratie Land- en Tuinbouw en de Vlaamse Landmaatschappij.

Het voorstel houdt de uitbouw in van een groundbank, gefinancierd door het Vlaams Gewest, om te voorzien in een aanbod van landbouwgronden voor de te onteigenen landbouwers. Mijnheer De Meyer, u weet dat ik daar een groot voorstander van ben. De huidige regeling inzake ruilverkaveling laat het systeem van een groundbank enkel toe in het kader van grote infrastructuurwerken. We kunnen ze enkel toepassen in Kruibeke en Doel. We willen het gebruik van dit instrument echter veralgemenen.

De VLM beheert de groundbank. Het Aankoopcomité raamt de aankoopprijs en de uitwinningvergoeding voor de landbouwgoederen. Dit verklaart ook waarom alles zo lang duurt. Het voorstel van

het Aankoopcomité aan de blijvers kan een schadeloosstelling in natura voor het te verwerven perceel, namelijk ruil met een ander perceel in eigendom, of een verpachting door de VLM van een perceel inhouden.

Dan was er de vraag hoe het nu zit met vraag en aanbod van landbouwgronden. De landbouwers die voor verkoop kiezen, bepalen in feite het aanbod. Zij worden de wijkers genoemd. De landbouwers die voor grond kiezen, bepalen de vraag. Ze worden de blijvers genoemd.

Op 30 april 1999 ging de stuurgroep van het sociaal begeleidingsplan voor Doel ermee akkoord dat de VLM de landbouwgebruikers gekend bij de Mestbank zou enquêteren. Hiertoe werd een overeenkomst tot samenwerking inzake enquêtering afgesloten, in uitvoering van het sociaal begeleidingsplan, tussen de Administratie Waterwegen en Zeewezen en de VLM. Deze enquête had tot doel de mogelijkheden tot en de vraag naar hervestiging van landbouwbedrijfszetels of vervanging van landbouwgronden na te gaan. De eerste resultaten daarvan zijn binnen, maar men heeft me gezegd dat de cijfers die ik daarover heb al wat ouder zijn. Naar de precieze stand van zaken moeten we dus nog eens navraag doen. Uit de cijfers blijkt dat er effectief een aanbod is, maar dat de vraag nog iets hoger ligt : het gaat met name over 422 hectare ten opzichte van 1.610 hectare.

Wat de pachtcontracten betreft, kunnen met medewerking van de eigenaars niet-gebruiker, langdurige pachten worden voortgezet of toegekend, uiteraard op voorwaarde dat men een overeenkomst heeft met de eigenaars. Ook op gronden in eigendom van de VLM kunnen met langdurige pachtcontracten cultuurgronden in gebruik worden gegeven aan landbouwers. Jammer genoeg is het probleem inzake de gronden waarvan aan de VLM het vruchtgebruik werd verleend, nog niet opgelost. Het systeem van eenjarige pachtvereenkomsten is in elk geval niet opportuun, daar dit de bedrijfszekerheid bedreigt en zeker geen gunstig uitgangspunt is. Iedereen is het daarover eens. Ik heb dit reeds meermaals laten meedelen door mijn vertegenwoordigers in de onderhandelingsgroep.

Over dit punt worden nog steeds onderhandelingen gevoerd met de diensten van minister Stevaert, zodat ook bij deze gronden meer rechtszekerheid kan worden gegeven aan de landbouwers. Het grote probleem is dat er hierbij nog sprake is van een aantal wettelijke obstakels. We hebben gevraagd aan de juridische dienst om alles op een rijtje te zetten en te bekijken welke elegante oplos-

Dua

sing we kunnen geven aan die obstakels, zodat we die landbouwers daadwerkelijk meer bedrijfszekerheid kunnen geven.

Wat de aanpassing en modernisering van stallen betreft, bestaat inderdaad de mogelijkheid voor landbouwers om hun bedrijf te moderniseren of aan te passen in het zeehavengebied type 3 en het zeehavengebied met tijdelijk agrarisch gebruik. Hiervoor gelden dan de normale voorschriften van het gewestplan.

Wat uw vragen over Kruibeke betreft, de afdeling Zeeschelde heeft op 25 april 2000 met de VLM een overeenkomst tot samenwerking inzake enquêtering van de landbouwers actief in het gecontroleerd overstromingsgebied afgesloten, met het oog op een landbouwstudie die mogelijke oplossingen zou moeten aanreiken om de landbouw te begeleiden en te ondersteunen bij het realiseren van dit gebied. Om even in te spelen op de actualiteit, mijnheer De Meyer : in dit gebied zijn we een soort Europese verbintenis aangegaan. De heer Stassen zegt dat we dit zelfs tweemaal hebben gedaan. Daarover bestaat discussie. Maar hoe dan ook bevindt dit dossier zich in een zodanig vergevorderd stadium dat we er iets mee moeten doen, willen we een Europese veroordeling vermijden.

De haalbaarheid van een bank voor cultuurgronden voor landbouwers die niet langer actief kunnen zijn in dit gebied wordt nu ook onderzocht in Kruibeke. Een herstructureringsaanbod voor de landbouwers met gronden gelegen in het overstromingsgebied zou kunnen worden gecreëerd op dezelfde wijze, namelijk door de aankoop of het uitwinnen van landbouwgronden buiten dit gebied. Op vraag van de landbouwsector werd de enquête uitgebreid tot alle gebruikers van cultuurgronden op het grondgebied van de volledige gemeente Kruibeke. Deze overeenkomst werd ondertussen afgesloten tussen de afdeling Zeeschelde en de VLM, op 31 juli 2000.

Op basis van dit onderzoek kan men nu al de algemene conclusie trekken dat er in totaal te weinig gronden worden aangeboden op het grondgebied van Kruibeke om aan de vragen van de blijvers te voldoen. De gronden op het grondgebied van Bazel en Rupelmonde zijn niet mee in overweging genomen in de studie. Ook over de inpassing van de Barbierbeek – dit gaat dan over de aanleg van een bufferbekken – bestaat momenteel nog geen duidelijkheid. Daarover moeten we trachten om samen met de diensten een duidelijke lijn te trek-

ken. Eenmaal dit duidelijk is, zullen we bekijken welke verdere beleidsstappen we kunnen zetten.

De voorzitter : De heer De Meyer heeft het woord.

De heer Jos De Meyer : Mijnheer de voorzitter, ik ben bijzonder blij met de belangstelling van de heer Stassen voor deze problematiek. Ik constateer dat ook hij nu beter ervaart dat dit een vrij complex dossier is. Een aantal jaren geleden deed hij dat minder. Ik ben blij dat wat Kruibeke betreft het moeras – om mijn terminologie te gebruiken – ook voor hem gerust wat mag inkrimpen. Ik noteer dat.

Minister Vera Dua : U hebt toch het plan, mijnheer De Meyer ? Als u niet op de hoogte bent van de precieze invulling, wil ik u dat graag nog eens toesturen.

De heer Jos De Meyer : Zeker en vast. Mevrouw de minister, wat de inhoud betreft, brengt uw antwoord me zeer weinig nieuwe gegevens. In maart 2000 heb ik hierover een schriftelijke vraag gesteld. Het heeft zes maanden geduurd alvorens ik een antwoord kreeg. Wat u nu zegt, stond grotendeels te lezen in dat antwoord.

Wat me in dit dossier stoort is dat de administratie – de VLM – al maanden, bijna een jaar geleden een dossier klaar had voor het operationeel maken van de groundbank. Blijkbaar zijn er krachten die dat verhinderen, hoewel de onteigeningen in dat gebied ondertussen worden voortgezet.

Minister Vera Dua : Kent u die krachten, mijnheer De Meyer ? Het zou me interesseren te vernemen wie dat zijn.

De voorzitter : Ik denk dat de hele commissie dat graag zou weten.

Minister Vera Dua : Ik kan u alleszins verzekeren dat mijn kabinet en ikzelf er zeker alles aan doen om dit te verduidelijken. Dit is geen gemakkelijke zaak. Maar als er tegenstand is, komt die zeker niet uit mijn hoek.

De heer Jos De Meyer : Als mijn informatie correct is, zou het dossier zich reeds elf maanden op uw kabinet bevinden, bij sommige van uw medewerkers.

Minister Vera Dua : Dat zou me zeer sterk verbazen.

De heer Jos De Meyer : Ik laat het aan u over om dit te beoordelen. Dat dit zo lang blijft duren, verbaast me dus. Het wordt immers al jaren aangekon-

De Meyer

digd. Ook bij de bespreking van de begroting 2000, in november 1999, verklaarde u uitdrukkelijk hier op zeer korte termijn werk van te zullen maken. U hebt dit herhaald in november 2000, bij de bespreking van de begroting voor 2001.

U verklaarde dat landbouwers hun bedrijf kunnen aanpassen. Ik wil uw bijzondere aandacht vragen voor het feit dat het eerste advies van de gemachtigd ambtenaar binnen is inzake een dergelijke eventuele aanpassing, die bestaat uit het vervangen van een totaal vervallen loods, zonder dat er wordt uitgebreid. Dit bedrijf is niet gelegen in een zone die de eerste jaren wordt bedreigd. Wel wordt de zone bedreigd op langere termijn. Dat advies is negatief : er kan niet worden gebouwd. Ik zou graag hebben dat u dit op de voet volgt en overleg pleegt met de minister van Ruimtelijke Ordening. Anders is er hier sprake van een verdere aantasting van de landbouwsector en van zware problemen.

Ik heb gezocht naar een kopie van het document waarover ik het had. Ik heb dit niet gevonden, maar ik zal het u persoonlijk bezorgen.

Wat Kruibeke betreft, zegt u dat we Europese richtlijnen moeten naleven. Daar ben ik het volledig mee eens. Wel vraag ik me af waar te lezen staat dat dit gebied elke dag onder water moet worden gezet. Volgens mij is dit een interpretatie die sommigen eraan geven, maar dit staat niet in de Europese richtlijn. Men heeft het daar wel over vogelrichtlijngebied, habitats en dergelijke, maar men zegt niet dat dit moet worden ingericht op de manier die men vandaag blijkbaar heeft gekozen.

Ik blijf trouwens vragende partij dat deze commissie, zoals werd afgesproken in november, eens een bezoek zou brengen aan dit gebied, zodat de leden kunnen zien hoe prachtig dit gebied is en welke verwevenheid er vandaag reeds bestaat tussen landbouw en natuur. Dit kan bijzonder vruchtbaar en boeiend zijn voor deze commissie.

Mevrouw de minister, ik begrijp niet waarom dit dossier zo lang blijft aanslepen. Over de aanpassingsmogelijkheden voor de landbouw, is het eerste advies van de gemachtigde ambtenaar duidelijk negatief. Het gebied wordt op korte termijn niet bedreigd door de industrie. In verband met Kruibeke vraag ik om het gezond verstand te laten zegeviereren. Weliswaar moeten we rekening houden met de Europese richtlijnen, maar toch kunnen we onderzoeken of er geen betere oplossingen voorhanden zijn.

De voorzitter : Uw vraag over een eventueel bezoek aan de potpolder zal worden besproken tijdens de regeling van de werkzaamheden.

De heer Stassen heeft het woord.

De heer Jos Stassen : Ik onthoud me van commentaar over de technische aspecten van de grondbank. Er zal wel een technische reden zijn waarom alles zo lang duurt, maar er spelen zeker ook politieke redenen mee.

Mijnheer De Meyer, u weet zeer goed dat er een machtspel bezig is tussen degenen die de gronden willen industrialiseren en degenen die ze als landbouwgrond willen behouden. Een industrialisatie zou opbrengsten inhouden voor het Waasland, meer bepaald voor Beveren en voor de intercommunale Het Land van Waas. Hopelijk houdt de minister haar been stijf en speelt ze niet mee in dit spelletje. De boeren zouden de eerste slachtoffers worden als de intercommunale het land beheert.

De heer Jos De Meyer : Mijnheer Stassen, voor alle duidelijkheid merk ik op dat ik niet heb gepleit voor een overname van de gronden door de maatschappij.

De heer Jos Stassen : Mijnheer De Meyer, ik wil u alleen op het gevaar wijzen. Dat de zaak zo lang aansleept wijst volgens mij op de machtsstrijd tussen degenen die willen industrialiseren en degenen die de landbouw willen behouden.

Ook over het advies van de gemachtigde ambtenaar onthoud ik me van technische commentaar. Ik begrijp het advies echter niet goed. De voorschriften voor ZTA-gebieden bepalen heel duidelijk dat in bepaalde periodes nog aan herstel mag worden gedaan. Het begrip herstel kan heel breed worden opgevat. Ik hoop dat de gemachtigde ambtenaar de bepalingen niet te letterlijk volgt, want dat gaat in tegen de geest van de afspraken over het gewestplan.

Mevrouw de minister, ik hoop dat u dit ook zo zal overmaken aan uw collega bevoegd voor Ruimtelijke Ordening. Er is immers nogal wat discussie mogelijk over wat u een moeras noemt en wat in de teksten gecontroleerd getijdengebied wordt genoemd. Dat slaat op een stuk grond in Kruibeke dat tweemaal per dag onder water moet lopen. De AWZ maakt de keuze. Gisteren was ik aanwezig bij een voorstelling door het waterbouwkundig lab van een nieuw concept in verband met het Sigma-plan. Ook in dat geval heeft de AWZ de keuze gemaakt, weliswaar na overleg met uw diensten.

Stassen

Ik blijf herhalen dat we eens goed moeten nadenken over het verlies aan ruimte voor de landbouw in de regio. Ik denk niet dat het gehele gebied moet worden teruggegeven, maar het moet toch mogelijk zijn om op bepaalde plaatsen in het grote KBR aan beheerste landbouw te doen. Ik weet echter niet of die plaatsen in Kruibeke zullen liggen, want iedereen weet dat daar een groot milieuprobleem bestaat. Misschien is het laten overstromen van het gebied wel de beste oplossing.

De voorzitter : Minister Dua heeft het woord.

Minister Vera Dua : Mijnheer de voorzitter, mijnheer De Meyer, uiteraard zal ik nagaan of het dossier al elf maanden op mijn kabinet ligt. Ik verzeker u dat het niet op mijn bureau ligt. Wel krijg ik af en toe signalen die wijzen op moeilijkheden omdat met zeven diensten wordt onderhandeld, maar het zou me echt verwonderen dat een dossier zo lang onaangeroerd op mijn kabinet blijft liggen.

Inzake Ruimtelijke Ordening komt mijn formulering overeen met de afspraken over de gewestplanwijziging. Ik zal minister Van Mechelen zeker vragen of de afspraken ook worden toegepast in concrete dossiers. U beschikt uiteraard nog steeds over interpellatierecht, en ik roep u dan ook op om hierover vragen te stellen aan minister Van Mechelen.

We hebben al heel dikwijls gediscussieerd over het dossier-Kruibeke. Het biedt een vrij waardevol, maar niet volledig gelijkwaardig, alternatief voor de schorregronden die zijn verloren gegaan. Tot mijn grote verbazing eist Europa echt gelijkwaardige gebieden ter compensatie. Tijdens de discussie over het Deurganckdok en het Verrebroekdok vallen harde woorden omdat het zoutgehalte van de schorre niet hetzelfde is als het zoutgehalte van het verloren gebied. Voor Europa is dit al voldoende om te bepalen dat de compensatie niet gelijkwaardig is. Het is bijgevolg niet mogelijk om gewoon op een kaart aan te duiden waar landbouwgebied en waar compensatiegebied ligt. Er zijn meer ingrijpende maatregelen nodig om op het vlak van de biodiversiteit een gelijkwaardig ecosysteem te creëren. Op een bepaald ogenblik, toen ik nog geen minister was, werd geopteerd voor Kruibeke. Dat was trouwens een van de weinig mogelijke plekken in het Vlaamse landschap om aan natuurcreatie te doen, want er moest ook rekening worden gehouden met de dynamiek van de rivier. Ik beschouw het als mijn plicht om de afspraken met Europa na te komen.

De voorzitter : Het incident is gesloten.

– *Het incident wordt gesloten om 14.33 uur.*
